

No: 470 – Mahreç İşareti

ŞARKIŞLA KİLİMİ

Tescil Ettiren

ŞARKIŞLA KAYMAKAMLIĞI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 07.12.2017 tarihinden itibaren korunmak üzere 12.11.2019 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 470
Tescil Tarihi	: 12.11.2019
Başvuru No	: C2017/221
Başvuru Tarihi	: 07.12.2017
Coğrafi İşaretin Adı	: Şarkışla Kilimi
Ürün / Ürün Grubu	: Kilim / Halılar ve kilimler
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Şarkışla Kaymakamlığı
Tescil Ettirenin Adresi	: Hükümet Binası Şarkışla SİVAS
Coğrafi Sınırı	: Sivas ili Şarkışla ilçesi
Kullanım Biçimi	: Coğrafi işaretin adı, ürünün satışa sunulduğu yerde görünebilir şekilde veya ürünlerdeki etiket üzerinde kullanılabilir. Ayrıca coğrafi işaret, markayla birlikte ve markadan küçük olmamak üzere kullanılabilir.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

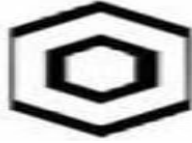
Şarkışla Kilimi, çeşitli ölçülerde ahşap veya metal tezgâhlarda el ile dokunan, çözgü ve atkıda yün iplik kullanılan, geometrik desenlerin ağırlıklı ve simetrik olarak birlikte dokunduğu kilimdir.

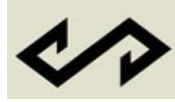
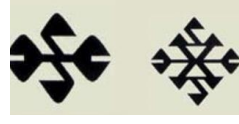
Şarkışla Kiliminin çözgü ipi ve dokuma ipinin tamamı ince yün iplikten oluşur. Dikdörtgen veya eşkenar dikdörtgen motiflerinde bitki ve hayvanı sembolleri kullanılır. Motifler iç içe kullanılıp simetrik olarak birleştirilir. Kullanılan renkler genel olarak al, mavi, yeşil, kara ve turuncudur. Desenler bir zemin üzerine ve ¼ simetri olarak dokunması tercih edilir.

Üretim Metodu:

Şarkışla Kilimi, düz ve cicim olmak üzere iki teknikte dokunur. Ahşap veya metal tezgâhlarda sadece kirit kullanarak el ile dokunur. Dokumanın iyi olması için çözgü ipinin kusursuz bir şekilde tezgâha sarılması gerekir. Çözgü ipi iki kişinin birlikte çalışması ile yapılır. Alt mazıya tutturulan çözgü ipi, dışarıdan içeriye doğru alt mazıya dolanır ve yukarıdaki mazıya getirilir. Yukarıda bulunan kişi ipi içeriden alır üst mazıya dolar ve aşağıya verir. Bu işlem istenen kilim genişliğine ulaşıncaya kadar devam eder. Çözgüde ve atkı ipinde yün ip kullanılır. Yünden hazırlanan çözgü ipi 1 mm aralıklarla tezgâha sarılır. İplerin arasındaki boşluk, kilimin sık olup olmamasını etkiler. Daha sonra gücüleme, gücü ağacı bağlama işlemine geçilir. Tezgâhın tam dikey ortasına ağaç yatay olarak uzatılır ve en baştaki çözgün ipinden başlanarak birer birer gücüye sarılır. Sarma işleminde daha kalın ip kullanılır ve sıkı yapılmaz. Her seferinde bir çözgü ipi alınarak kalın ip ile gücü ağacına dolanır ve bağlanır. Daha sonra varan gelen çözgü ipleri arasına yerleştirilir. Yerleştirme işleminde çözgü ipleri bir önde bir arkada olacak şekilde açılır, varan gelen araya yerleştirilir. Bu işlemden sonra çözgü ipi gerginleştirilir. Gerginleştirme işlemi ağaç tezgâhlarda kama ile metal tezgâhlarda ise gergi vidası yardımıyla yapılır.

Dokuma, ağızlık açma işlemi ile başlar. Ağızlık açma, beyaz bir ipin 5-10 defa (kilimin büyüklüğüne göre değişir) çözgü ipi arasından geçirilerek bir zincir oluşturma işlemidir. Bu aşamada kirit kullanılmaz ve zincir çok düzgün çekilir. Devamında ince eğrilmiş ve kök boya ile boyanmış dokuma ipleri, varan gelen yardımıyla çözgü ipleri arasından geçirilerek kirit ile sağlamlaştırılır. Dokuma esnasında çözgü ipinin kopmamasına özen gösterilir. Dokuma ipleri sadece başlarda bitirilir. Aralarda kullanılan motiflerde tek parça ip kullanılır ve 10-12 cm uzunluğunda ağaç mekikten yararlanılır. Dokunan alan arttıkça çözgü gevşetilerek geriye doğru döndürülür. İstenen büyüklüğe ulaşıncaya, başta olduğu gibi zincir ile kilim tamamlanır. Tamamlanan kilim, tezgâhtan çözgü ipi kesilerek çıkarılır. Çözgü ipinin kilimde kalan 10-12 cm uzunluğundaki kısımları saç örgüsü veya püskül yapılarak bağlanır.

<u>Desen İsmi</u>	<u>Desenlerin Anlamı</u>	<u>Desen Çizimi</u>	<u>Desen Görseli</u>
Altıgen	Kilimleri bölmek, küçük desenleri toplamak, çevrelemek amacıyla büyük ölçülerde kullanılır. Ana simetrisinin oluşmasına kaynaklık eder. Çoğunlukla kurtağzı motifleriyle birleşik dokunur.		
Akrep	Akrep motifi korunma amaçlı motiflerden biridir. Dış tehlikelerden korunmak için dokunur.		

Çengel	Şarkışla Kilimlerine özgü, kenarlarda çerçeve, aralarda ise sınır, ayraç, çizgi şeklinde diğer motifleri ile birlikte dokunur.		
Eli belinde	Dişiliğin simgesidir. Sadece analık ve doğurganlığı değil, aynı zamanda uğur, bereket, kısmet, mutluluk ve neşeyi de sembolize eder.		
Göz	Nazar önlemlerinden birisi olan göz motifi, dokumalarda özellikle koçboynuzu, eli belinde ve bereket motiflerinin etrafında ya da içinde dokunur.		
Koç boynuzu / Koç başı	Doğurganlık, verimlilik, kahramanlık ve gücü simgeler. Dokuyanın mutluluğu ve bu mutluluktan dolayı şükrettiği anlamına gelir.		
Kurtağzı / Kurt izi	İyimserliğin ve korunmanın simgesi olan kurt, karanlıkta görebilme yeteneğine sahip olduğu için ışığı ve güneşi sembolize eder. Şarkışla Kilimlerinde altıgen ile birlikte bol miktarda dokunur.		
Pıtırak / Pıtrak	Tarlalarda yetişen dikenli bir bitkidir. Dikenlerinin kötü gözü uzaklaştırdığına inanılır. Şarkışla Kilimlerinde nazarlık motifi olarak sık dokunur.		
Muska / Nazarlık	Göze gözle karşı koymak, gözden çıkış yolu bulan bu vurucu kuvvetin zararından korunmanın tek çaresi olarak yorumlanır ve dokunur.		
Su yolu / Sığır sidliği	Yeniden doğuşun, bedensel ve ruhsal yenilenmenin, yaşamın sürekliliğinin, bereket, soyluluk, bilgelik, saflık ve erdemin sembolüdür.		

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Şarkışla Kilimi yöre adı ile ünlenmiş folklor ürünüdür. Desen zenginliği ve dokuma tekniği ile üretimi ustalık gerektirir. Ürünün üretim aşamaları, yörede gerçekleşmelidir.

Denetleme:

Şarkışla Kaymakamlığının koordinatörlüğünde Şarkışla İlçe Halk Eğitim Merkezinde görev alan birer el sanatları öğretmeni ile kilim usta öğreticiden oluşan denetim mercii tarafından denetimler yapılacaktır. Denetimler yılda bir defa düzenli olarak ve şikâyet üzerine veya gerekli görüldüğü hallerde her zaman yapılacaktır.

Denetim esasları;

1. Yün ip kullanımı denetlenecektir.
2. Kök boya kullanımı denetlenecektir.
3. Al, mavi, yeşil, kara ve turuncu renklerden en az iki rengin olması denetlenecektir.
4. Üretim metodu bölümünde açıklanan desenlerden en az beş desenin olması denetlenecektir.
5. Kilimde/desinde ½ veya ¼ simetrisinin bulunması denetlenecektir.

6. Kilimin saç alt köşesinde Sarkışla Kilimi ibareli coğrafı işaretin yazılması denetlenecektir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.